

Adjuwanty w analgezji multimodalnej bólu pooperacyjnego

Multimodal analgesia with adjuvant in postoperative pain treatment

Jerzy Wordliczek^a, Magdalena Kocot-Kępska^b, Jan Dobrogowski^b

^aOddział Kliniczny Leczenia Bólu, Opieka Paliatywna i Farmakologia Kliniczna, Katedra Chorób Wewnętrznych i Gerontologii, Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medicum, Kraków, Poland, ^bZakład Badania i Leczenia Bólu, Katedra Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medicum, Kraków, Poland

otrzymano / received: 14.03.2009; otrzymano po recenzji / revised: 25.03.2009; zaakceptowano / accepted: 20.04.2007

Abstract: Multimodal analgesia is a current acute pain treatment, including analgesics with different mechanism of action or/and local anesthesia techniques combined with adjuvant drugs. Adjuvant drugs reveal analgesic effect in some pain syndromes, enhance potency of analgesics or local anesthetics, or improve analgesia through various mechanisms. In clinical practice adjuvants of different mechanisms of action are applied: alfa-2 adrenergic agonists, muscarinic receptor agonists, GABA receptor agonists, adenosine, corticosteroids, NMDA antagonists. In postoperative period they may be administered systemically or in combination with local anesthesia methods. Local anesthesia methods should be considered when less invasive techniques were failed. In preclinical studies and in assessment of effectiveness neurotoxicity and implantable continuous infusion systems should be considered.

Key words: Multimodal analgesia; Adjuvant drugs; Alfa-2 agonist; Muscarinic receptor agonist; GABA agonist; Adenosine; Corticosteroids; NMDA antagonists; Local anesthesia techniques

Streszczenie: Analgezja multimodalna polega na równoczesnym podawaniu leków o różnych mechanizmach działania i/lub stosowaniu metod znieczulenia miejscowego w połączeniu z lekami adjuwantowymi. Leki adjuwantowe to leki posiadające działanie analgetyczne w niektórych zespołach bólowych, wzmacniające siłę działania lub przedłużające czas działania stosowanych analgetyków i/lub leków znieczulenia miejscowego lub też leki wspomagające, poprawiające jakość analgezji. W praktyce klinicznej są stosowane adjuwanty o różnych mechanizmach działania: agoniści receptorów alfa-2 adrenergicznych (klonidyna, deksmedetomidyna, adrenalina), agoniści receptorów muskarynowych, agoniści receptorów GABA-ergicznym (baklofen, midazolam), adenozyne, kortykosteroidy, antagoniści kompleksu receptora NMDA. W okresie okołoperacyjnym można je podawać systemowo lub jako dodatek do leków znieczulenia miejscowego. Podawanie leków z zastosowaniem technik znieczulenia miejscowego powinno być rozważane w przypadkach, w których zawiodą mniej inwazyjne techniki postępowania. W badaniach przedklinicznych, a następnie w ocenie wyników leczenia, szczegółowej analizie należy poddać neurotoksyczność stosowanych leków, ich stabilność w płynach tkankowych oraz możliwość zastosowania we wlewie ciągłym poprzez automatyczne systemy infuzyjne.

Słowa kluczowe: Analgezja multimodalna; Leki adjuwantowe; Alfa-2 agoniści; Agoniści receptorów muskarynowych; Agoniści receptora GABA; Adenozyne; Kortykosteroidy; Antagoniści NMDA; Techniki znieczulenia miejscowego